Mikkelin kaupungin toiminnan ja talouden seuranta

1.1.–30.9.2026

MIKKELI

Sisällysluettelo

1. Johdon analyysi 1
1.1. Yleinen taloustilanne 1
1.2. Henkilöstömäärän kehitys 3
1.3. Väkiluku ja työllisyys 3
2. Toimintatuotot ja -kulut 5
3. Verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut 8
4. Toteutuma 9/2026 ja koko vuoden ennuste 2026 10
5. Investoinnit 12
6. Määrärahamuutosesitykset 20
7. Hallintokuntien johdon analyysit 22
7.1 Hallinto- ja elinvoimapalvelut 22
7.2 Mikkelin seudun ympäristölautakunta 22
7.3 Mikkelin seudun työllisyyslautakunta 22
7.4 Sivistyslautakunta 23
7.5 Hyvinvointilautakunta 24
7.6 Kaupunkikehityslautakunta 25
7.7 Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia 26
7.8 Mikkelin Vesiliikelaitos 26

1. Johdon analyysi

1.1. Yleinen taloustilanne

Mikkelin kaupungin talousarvio laadittiin kuluvalle vuodelle alun perin käytännössä nollatulokseen, tarkalleen 22 500 euroa ylijäämäiseksi. Tilinpäätöksen 2025 valmistuttua havaittiin tilikauden toteuman olleen selvästi ennakoitua parempi, ja sen perusteella vuoden 2026 talousarvioon varatut menomäärärahat todettiin tietyiltä osin ylimitoitetuksi. Toisaalta alkuvuoden aikana todettiin myös, että verotuloennuste on heikentynyt vuoden 2026 talousarviota laadintahetken näkymästä. Muutosten johdosta ensimmäisen kvartaalin seurantaraportoinnin yhteydessä päätettiin talousarvion muuttamisesta. Muutettu talousarvio osoittaa 34 566 euron ylijäämää, eli myös kesäkuussa valtuuston päätöksellä 8.6.2026 muutettu talousarvio osoittaa käytännössä nollatulosta.

Syyskuun lopun tilanteessa kaupungin kuluvan vuoden talousennuste on edelleen kokonaisuutena vakaa, vaikkakin talouden liikkumavara on toki edelleen varsin kapea. Vaikka käyttötaloudessa esiintyy sekä merkittäviä tulojen ylityksiä että menojen ylityspaineita, niiden nettovaikutusta tasapainottavat verotulojen, valtionosuuksien ja rahoituserien ennakoitua parempi kehitys. Vuoden 2026 tilikauden ylijäämäksi ennustetaan tällä hetkellä noin 122 000 euroa, joka olisi sekä alkuperäistä että voimassa olevaa muutettua talousarviota parempi lopputulema.

Koko kaupungin toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan noin 2,3 miljoonaa euroa muutettua talousarviota suurempina. Merkittävimmät positiiviset poikkeamat syntyvät Liikelaitos Otavian valtionosuusrahoitteisen koulutustoiminnan kasvusta, kotoutumiseen saatavista valtionkorvauksista sekä kaupunkikehityspalveluiden vuokratuotoista. Erityisesti sote-kiinteistöjen suunniteltujen siirtojen viivästyminen on kasvattanut kaupungille kertyviä vuokratuloja suhteessa talousarviossa tehtyihin oletuksiin. Toisaalta esimerkiksi työllisyyspalveluiden yhteistoimintakorvaukset sekä hyvinvointilautakunnan alaiset maksu- ja myyntituotot jäävät osin talousarviota pienemmiksi.

Toimintakulujen ennustetaan puolestaan ylittävän muutetun talousarvion noin 4,3 miljoonalla eurolla. Merkittävin yksittäinen poikkeama liittyy työmarkkinatuen kuntaosuuteen, jonka ennustetaan nousevan noin 7,6 miljoonaan euroon talousarvion 5,2 miljoonasta eurosta. Työttömyyden rakenteelliset ongelmat, erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden kasvu, näkyvät siten edelleen kaupungin taloudessa merkittävänä kustannuspaineena.

Toimintakulujen ylitykseen sisältyy myös noin 1,6 miljoonan euron suuruinen Liikelaitos Otavian sisäinen avustusmeno. Kyseessä ei kuitenkaan ole koko kaupungin tasolla tulosta heikentävä tekijä, vaan kaupungin saamat opetustoiminnan valtionosuudet kohdistetaan sisäisesti Liikelaitos Otavian toimintaan. Vastaava tulo näkyy Otavian tulopuolella, minkä vuoksi erän nettovaikutus toimintakatteeseen on kaupungin tasolla neutraali.

Toimintatuottoihin ja -kuluihin ennustettuja poikkeamia on eritelty tarkemmin raportin kappaleessa 2.

Edellä kuvattujen muutosten seurauksena kaupungin toimintakatteen ennustetaan toteutuvan noin 2,0 miljoonaa euroa muutettua talousarviota heikompana. Toimintakate jää kuitenkin edelleen noin

1,3 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota paremmaksi, mikä kuvastaa keväällä tehtyjen talousarviotarkistusten aiheellisuutta.

Verotulojen osalta näkymä on kesän jälkeen vahvistunut. Ensimmäisen vuosineljänneksen seurantaraportoinnissa verotuloennustetta alennettiin yhteensä 3,5 miljoonalla eurolla ennakoitua heikomman kehityksen vuoksi. Myös toisen kvartaalin seurantaraportilla kaupungin oma ennuste oli vielä varovaisempi kuin Kuntaliiton arviot. Tämän jälkeen toteutuneet verotilitykset sekä Kuntaliiton syyskuussa julkaisema kuntakohtainen veroennustekehikko ovat kuitenkin antaneet aihetta ennusteen korottamiseen. Kuntaliiton ennusteessa on ensimmäistä kertaa hyödynnetty kuntakohtaisia tulorekisteritietoja, minkä lisäksi ennuste perustuu vuoden aikana toteutuneisiin verotilityksiin sekä tarkentuneisiin tietoihin ansiotulojen, työllisyyden ja yritystoiminnan kehityksestä.

Vuoden 2026 verotulojen ennustetaan olevan yhteensä 144,5 miljoonaa euroa. Tämä ylittää voimassa olevan muutetun talousarvion noin 1,3 miljoonalla eurolla, vaikka jää edelleen noin 2,2 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota heikommaksi. Kertymän paraneminen perustuu kunnallisveron ja yhteisöveron ennakoitua vahvempaan toteumaan.

Valtionosuuksien arvioidaan toteutuvan noin 15,2 miljoonan euron suuruisina, mikä on noin 0,2 miljoonaa euroa muutettua talousarviota enemmän. Ennuste perustuu valtiovarainministeriön lopulliseen kunnan peruspalvelujen valtionosuuslaskelmaan sekä opetus- ja kulttuuriministeriön uusimpiin päätöksiin.

Rahoitustuottojen ja -kulujen nettomäärän ennustetaan toteutuvan noin 0,5 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempana. Korkokustannusten arvioidaan toteutuvan budjetoitua pienempinä. Sijoitustoiminnan tuloutustavoitteen arvioidaan toteutuvan muutetussa talousarviossa suunnitellun mukaisena. Kaupungin sijoitusvarallisuuden syyskuun lopun tilanteen markkina-arvo, 103,3 miljoonaa euroa, on noin 12,3 miljoonaa euroa alkuperäistä sijoitettua pääomaa (90,9 miljoonaa) korkeampi. Tämä tukee osaltaan rahoitustuottojen myönteistä kehitystä.

Kokonaisuutena kaupungin vuoden 2026 talouskehitys näyttäytyy kolmannen vuosineljänneksen seurannan perusteella vakaana. Käyttötalouteen kohdistuu edelleen merkittäviä paineita erityisesti työttömyyden, työmarkkinatuen kuntaosuuden sekä eräiden rakenteellisten kustannustekijöiden vuoksi. Näitä tasapainottavat kuitenkin ennakoitua vahvempi verotulokehitys, valtionosuuksien hienoinen kasvu sekä rahoituserien myönteinen toteuma. Näiden tekijöiden yhteisvaikutuksena vuoden 2026 tilinpäätöksen arvioidaan muodostuvan noin 122 000 euroa ylijäämäiseksi, mikä vastaa edelleen kaupungin talouden tasapainotavoitetta.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden 2027 talousarvion 9.11.2026 kokouksessaan. Talousarvio tähtää kaupungin toiminnan volyymi huomioiden nollatulokseen (49 000 euroa ylijäämää). Myös suunnitelmavuodet 2028–2030 ovat hienoisesti ylijäämäisiä.

1.2. Henkilöstömäärän kehitys

	Vakinaiset		Määräaikaiset		Yhteensä	
	30.9.2025	**30.9.2026**	**30.9.2025**	**30.9.2026**	**30.9.2025**	**30.9.2026**
Hallinto- ja elinvoimapalvelut	190	188	11	19	201	207
Ympäristöpalvelut	25	27	4	4	29	31
Mikkelin seudun työllisyysalue	68	68	2	2	70	70
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue	1046	1040	228	202	1274	1242
Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue	205	202	11	21	216	223
Vesilaitos	24	25	1	2	25	27
Otavia	69	70	13	13	82	83
Yhteensä	**1627**	**1620**	**270**	**263**	**1897**	**1883**

Luvut eivät sisällä oppisopimussuhteisia

1.3. Väkiluku ja työllisyys

MIKKELI	9/2026	12/2025	9/2025	12/2024
Väkiluku	51 257	51 551	51 617	51 890

Vuoden 2026 kuluessa Mikkelin väkiluku on laskenut 294 asukkaalla. Vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna laskua on ollut 360 henkilöä.

Mikkelin väestömuutokset 1.1.-30.9.2026	
Syntyneet	255
Kuolleet	-496
Syntyneiden ja kuolleiden erotus	-241
Kuntaan muutto	1422
Kunnasta muutto	-1767
Kuntien välinen nettomuutto	-345
Maahanmuutto	363
Maastamuutto	-70
Nettosiirtolaisuus	293
Väkiluvun tilastokorjaukset	-1
Kokonaismuutos	-294

Etelä-Savon maakuntaliiton kokoamien ennakkotietojen mukaan Mikkelin luonnollinen väestömuutos sekä kuntien välinen nettomuutto ovat jatkaneet tuntuvaa laskuaan vuoden 2026 kuluessa. Erityisen huolestuttavana voidaan pitää sitä, että muuttoliikkeen aiheuttama vähenemä on jopa luonnollista vähenemää nopeammaksi. Mikkeliin sijoittuneet maahanmuuttajat tasapainottavat väkiluvun vauhdikasta pienenemistä.

Työllisyys

	Työvoima		Työttömät työnhakijat		Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta	
	2025	2026	9/2025	9/2026	9/2025	9/2026
Mikkeli	23 609	23 891	2 506	2 558	10,6 %	10,7 %
Mikkelin seutu	32 411	32 675	3 297	3 377	10,2 %	10,3 %
Savonlinnan seutu	16 146	16 170	1 859	2 107	11,5 %	13,0 %
Pieksämäki	6 969	7 050	727	789	10,4 %	11,2 %

Työttömät työnhakijat ryhmittäin				
Mikkeli	**9/2024**	**Osuus työttömistä**	**9/2025**	**Osuus työttömistä**
- alle 25 v.	9/2025	Osuus työttömistä	9/2026	Osuus työttömistä
- yli 50 v.	335	13,4 %	328	12,8 %
- pitkäaikaistyöttömiä	949	37,9 %	993	38,8 %
- lomautettuja	1045	41,7 %	1 079	42,2 %

Mikkelissä syyskuun työttömyysaste on hieman kasvanut vuoden 2025 vastaavaan ajankohtaan nähden, eli 11,7 %. Koko maan työttömyysaste oli syyskuussa 11,8 %. Myönteistä on, että lomautettujen määrä vuoden takaiseen on laskenut. Samoin alle 25-vuotiaiden työttömyys on hieman vähentynyt. Sen sijaan pitkäaikaistyöttömien määrä on jatkanut kasvuaan. Samoin koulutettujen, eli johtajien, erityisasiantuntijoiden ja asiantuntijoiden määrä on edellisvuotta suurempaa. Pitkäaikaistyöttömien määrän kasvu tullee heijastumaan työttömyysturvamenojen (TMT-maksu) kuntaosuuksiin. Syyskuun arvio on, että Mikkelin osuus olisi 7,6 miljoonaa euroa vuonna 2026.

2. Toimintatuotot ja -kulut

Toimintatuotot

Lautakunta/johtokunta	Ennuste / Olennaisimmat poikkeamat
Hallinto- ja elinvoimapalvelut	Pakolaisten kotoutumiskorvaukset ylittävät talousarvion noin 700 000 eurolla. Muilta osin tuotot toteutuvat kokonaisuutena talousarvion mukaisena.
Työllisyyspalvelut	Toimintatuottojen ennustetaan alittavan muutetun talousarvion 530 000 eurolla. Alitus johtuu pääosin kuntien yhteistoimintakorvausten 400 000 euron alituksesta (kun toimintakulutkin alittuvat) ja tukien sekä avustusten 130 000 euron alituksesta (ESR+-hanke ei käynnisty vielä vuonna 2026).
Ympäristöpalvelut	Toteutuu talousarvion mukaisesti.
Sivistyslautakunta	Tuottojen ennustetaan ylittävän muutetun talousarvion n. 328 000 eurolla. Merkittävimmät yksittäiset syyt ovat varhaiskasvatuksen kotikuntakorvausten arvioitua parempi toteuma (+100 000) sekä perusopetuksen hankeavustusten talousarviota suurempi kertymä (+119 000).
Hyvinvointilautakunta	Toimintatuottojen ennustetaan alittavan talousarvion noin 270 000 eurolla. Suurin yksittäinen syy on kansalaisopiston maksutuottojen merkittävä alitus (-200 000). Lisäksi myyntituotoissa vajausta syntyy kaupunginorkesterin lipputuloista (-45 000), liikuntapalveluissa/Rantakeitaan kävijämäärän lasku (-52 000), ja kirjastopalveluissa/Pertunmaan laskutuksen poistuminen (-78 000). Tuet ja avustukset sekä muut toimintatuotot ylittävät talousarvion.
Kaupunkikehityslautakunta	Toimintatuottojen ennustetaan ylittävän muutetun talousarvion noin 0,57 miljoonalla eurolla. Vuokratuottojen arvioidaan ylittyvän noin 1,2 milj. euroa. Vuokratulojen ylittyminen johtuu sote-kiinteistöjen siirtojen viivästymisestä suhteessa talousarviossa tehtyihin oletuksiin. Maaseutupalveluiden valtionkorvaukset toteutuvat noin 360 000 euroa budjetoitua pienempänä kulujen alittumista vastaavasti.
Liikelaitos Otavia	Toimintatuottojen ennustetaan ylittävän talousarvion erittäin selvästi, noin 1,67 milj. eurolla. Merkittävin yksittäinen syy on tukien ja avustusten selvä ylitys (1,57 miljoonaa), joka johtuu opiskelijamäärien ennakoitua suuremmasta kasvusta. Aikuisten perusopetuksen suoritemäärät ovat kasvaneet sekä lukiokoulutuksen yksikköhinnat ja opiskelijamäärät ovat myös nousseet.
Vesiliikelaitos	Toimintatuottojen ennustetaan ylittävän muutetun talousarvion noin 85 000 euroa vesi- ja jätevesimaksutuotoista johtuen.

Toimintakulut

Lautakunta/johtokunta	Ennuste / Olennaisimmat poikkeamat
Hallinto- ja elinvoimapalvelut	Työmarkkinatuen kuntaosuuden (TMT) arvioidaan ylittyvän noin 2,4 miljoonalla eurolla (TA 5,2, ennuste 7,6 miljoonaa euroa). Liikelaitos Otavian sisäinen avustusmeno ylittynee 1,57 miljoonaa (ks. Otavian tuottoennuste). Kyse on sisäisestä erästä, jolla Otavia-liikelaitokselle kohdistetaan sen toiminnasta syntyvät laskennalliset valtionosuustulot. Näin ollen Otavian tuloennuste kasvaa vastaavasti 1,57 miljoonaa euroa ja siten koko kaupungin toimintakate ei muutu. Koko kaupungin tasolla Otavian toiminnan positiivinen tulosvaikutus syntyy korkeampina valtionosuuksina, eli tulo muodostuu tuloslaskelman alaosan kautta. Etelä-Savon hyvinvointialue (Eloisa) on esittänyt entisen Essote-kuntayhtymän jäsenkunnille maksuvaatimuksen koskien hyvinvointialueen maksettavaksi tuomittuja osastosihteereiden palkkasaatavia sekä oikeudenkäyntiin liitännäisiä kuluja. Alkuperäinen kanne on nostettu aikana, jolloin sote-palveluiden järjestämisvastuu oli vielä kunnilla. Asian oikeudellisen selvittelyn perusteella kulut kuuluvat entisten jäsenkuntien maksettavaksi. Aiheesta on käyty neuvonpitoa Eloisan ja Essoten entisten jäsenkuntien kesken mm. maksettavien summien jaon suhteen. Mikkelin kaupungin maksuosuus on 179 tuhatta euroa. Asia on käsitelty myös kaupunginhallituksessa 16.11.2026 § 319.
Työllisyyspalvelut	Kulujen alitus 530 000, eli tulojen alittumista vastaava summa. Suurimmat säästöt syntyvät palkkatukimenoista (-300 000), palvelujen ostoista (-150 000) sekä henkilöstömenoista (-80 000).
Ympäristöpalvelut	Toteutuu talousarvion mukaisesti.
Sivistyslautakunta	Toteutuu muutetun talousarvion mukaisena.
Hyvinvointilautakunta	Toimintakulujen ennustetaan toteutuvan hieman muutettua talousarviota pienempinä (noin 66 000 euroa alle talousarvion).
Kaupunkikehityslautakunta	Toimintakulujen ennustetaan ylittävän muutetun talousarvion n. 0,94 miljoonalla eurolla. Keskeisenä syynä ovat hyvinvointialueen käytössä oleviin rakennuksiin liittyvät kustannukset, joiden on talousarvion yhteydessä oletettu poistuvan heti vuoden alusta lukien, mutta jotka toteutuvat edelleen sote-kiinteistöjen siirtojen viivästymisen takia. Näiden kulujen ylityksen vastineeksi tulopuolella vuokratuotot ylittävät talousarvion. Henkilöstökulut alittavat talousarvion noin 0,4 miljoonalla eurolla (pääosin maaseutupalvelut) ja vuokrakulut alittuvat noin 0,35 milj. eurolla.

Liikelaitos Otavia	Toimintakulujen ennustetaan ylittävän talousarvion noin 213 000 eurolla. Suurimmat ylitykset kohdistuvat palvelujen ostoihin sekä aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin, mikä liittyy toiminnan volyymin ja opiskelijamäärien kasvuun.
Vesiliikelaitos	Kokonaisuutena ennuste on muutetun talousarvion mukainen.

Koko kaupungin tasolla toimintatuottojen arvioidaan ylittävän kesäkuussa muutetun talousarvion noin 2,3 miljoonalla eurolla. Toimintakulut ylittävät muutetun talousarvion noin 4,3 miljoonalla eurolla. Näin ollen lautakuntien ja liikelaitosten toimintatuottojen ja toimintakulujen erotuksen eli toimintakatteen arvioidaan kokonaisuutena toteutuvan noin 2 miljoonaa euroa muutettua talousarviota heikompana.

3. Verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut

Verotulot

1000 euroina	TP2025	TA2026	Muutettu TA2026	Kuntaliiton ennuste 9/2026	Ennuste vs MTA
Kunnallisvero	103 511	110 056	108 099	108 684	585
Yhteisövero	12 879	13 128	12 628	13 493	865
Kiinteistövero	22 682	23 433	22 390	22 273	-117
Yhteensä	**139 072**	**146 617**	**143 117**	**144 451**	**1 334**

Ensimmäisen vuosineljänneksen seurantaraportoinnin yhteydessä vuoden 2026 verotuloennustetta alennettiin 3,5 miljoonalla eurolla muutetussa talousarviossa heikentyneiden verotulonäkymien vuoksi. Ennusteen heikkenemiseen vaikuttivat tuolloin erityisesti ansio- ja pääomatuloverojen veronsaajien ryhmäosuuksien negatiiviset oikaisut, ennakoitua suuremmat ennakonpalautukset sekä työllisyyden kehitykseen liittynyt epävarmuus.

Verotuloennuste on päivitetty kolmannen vuosineljänneksen seurantaraportilla vastaamaan Kuntaliiton syyskuussa 2026 julkaisemaa kuntakohtaista veroennustekehikkoa. Kuntaliiton ennusteessa on hyödynnetty vuoden aikana tarkentuneita verohallinnon ja tulorekisterin tietoja, toteutuneita verotilityksiä sekä päivitettyjä arvioita ansiotulojen, työllisyyden ja yritystoiminnan kehityksestä. Kuntakohtaisia kunnallisveroennusteita on tarkennettu erityisesti tulorekisterin toteutuneiden ansiotulotietojen perusteella. Kuntaliitto kertoo hyödyntäneensä ennusteessaan ensimmäistä kertaa kuntakohtaisesti saatavilla olevia tulorekisterin tietoja. Aiemmin kuntakohtaiset arviot ovat perustuneet ansiotulojen kehitysarvioihin koko maan tasolla sekä kuntakohtaisiin ikäryhmittäisiin väestömuutoksiin.

Tammi-lokakuun toteutuneet verotilitykset ovat kehittyneet ennakoitua paremmin ja tukevat Kuntaliiton ennusteen toteutumista. Kuntaliiton ennustetasolle päästään, mikäli marras- ja joulukuun verotilitykset toteutuvat vähintään viime vuoden vastaavien kuukausien tasoisina. Arvio sisältää samalla varautumisen siihen, että joulukuun tilityksissä tapahtuu viime vuoden tapaan edeltäviä vuosia suurempi notkahdus, joten ennustetta voidaan pitää tähän yhteyteen oikealla tavalla varovaisena toteutuneeseen kertymäkehitykseen nähden.

Vuoden 2026 verotulojen ennustetaan olevan yhteensä 144,5 miljoonaa euroa. Ennuste ylittää muutetun talousarvion 1,3 miljoonalla eurolla, mutta jää vielä 2,2 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota heikommaksi. Kunnallisveron tuotoksi arvioidaan 108,7 milj. euroa, mikä on 0,6 milj. euroa muutettua talousarviota enemmän. Yhteisöveron tuotoksi arvioidaan 13,5 milj. euroa, mikä ylittää muutetun talousarvion 0,9 milj. eurolla. Kiinteistöveron tuoton arvioidaan jäävän muutettua talousarviota aavistuksen pienemmäksi, 22,3 milj. euroon. Kokonaisuutena verotulojen kertymä on vuoden aikana vahvistunut aiemmin arvioidusta, minkä vuoksi verotuloennuste on nostettu Kuntaliiton syyskuun ennusteen tasolle.

Valtionosuudet

Valtionosuudet on esitetty raportin kappaleen 4 tuloslaskelmaennusteessa valtiovarainministeriön marraskuussa julkaiseman ”lopullinen kunnan peruspalvelujen valtionosuuslaskelma vuodelle 2026” -tiedoston sekä tuoreimpien OKM:n päätösten mukaisena. Niiden mukaan valtionosuudet vuodelle 2026 ovat 15,2 miljoonaa euroa, joka on noin 0,2 miljoonaa euroa enemmän kuin muutetussa talousarviossa.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuottojen ja -kulujen nettosumman arvioidaan toteutuvan noin 0,5 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempana. Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna ennuste on lähes 0,7 miljoonaa euroa vahvempi. Ennusteessa on huomioitu talousarvioon varattua matalampana toteutuvaksi arvioidut korkokustannukset. Vastaavasti myös kaupungin antolainoista saamien korkotulojen arvioidaan toteutuvan hieman budjetoitua matalampina.

Muiden rahoitustuottojen arvioidaan toteutuvan hieman alkuperäistä ja muutettua talousarviota parempina. Muihin rahoitustuottoihin sisältyvien kaupungin sijoitustoiminnan tuottojen määräksi on ennusteessa huomioitu 3 miljoonaa euroa. Tämä vastaa jo ensimmäisen kvartaalin talouden seurantaraportoinnin yhteydessä tehtyyn talousarviomuutokseen (KV 8.6.2026 § 46) huomioitua sijoitustoiminnan tuloutustavoitetta. Muiden rahoituskulujen arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisina.

Vuoden kolmannen kvartaalin sijoitustoiminnan raportointi on käsitelty kaupunginhallituksessa 2.11.2026 § 303. Sijoitustoiminnan tiivistelmäraportti on pöytäkirjan liitteenä ja avautuu suoraan tästä linkistä.

Kaupungin sijoitustoimintaa hoitavat kolme kilpailutuksen kautta valittua varainhoitajaa; Aktia, EQ Varainhoito ja Nordea. Sijoitustoiminnan tilanne per 30.9.2026 oli omaisuuslajeittain alla olevan koosteen mukainen. Alkuperäinen syksyllä 2024 sijoitettu summa oli 90 940 684,00 euroa, johon verrattuna syyskuun lopun markkina-arvo oli 12,3 miljoonaa euroa suurempi.

Omaisuuslaji	Markkina-arvo	Paino	3kk	6kk	12kk	YTD	Tuotto p.a	Alusta*
Käteinen	**281 321 €**	**0,3%**						
Korkosijoitukset	**61 586 962 €**	**59,6%**	**-2,6 %**	**-0,2 %**	**-0,7 %**	**-1,2 %**	**2,1 %**	**4,6 %**
High yield	5 987 232 €	5,8%	-1,1 %	2,1 %	1,1 %	0,6 %	3,6 %	7,7 %
Investment grade	29 268 727 €	28,3%	-2,4 %	-0,0 %	-0,7 %	-1,1 %	2,2 %	4,9 %
Kehittyvien markkinoiden lainat	3 599 104 €	3,5%	-3,9 %	-1,0 %	-1,3 %	-2,8 %	2,6 %	5,7 %
Laajat korkorahastot	9 650 447 €	9,3%	-3,3 %	-0,7 %	-1,5 %	-2,1 %	1,7 %	3,5 %
Lyhyt korko	3 419 167 €	3,3%	1,9 %	4,5 %	8,5 %	6,5 %	8,7 %	19,5 %
Valtionlainat	9 662 284 €	9,4%	-4,7 %	-2,8 %	-3,2 %	-3,5 %	-1,0 %	-2,0 %
Osakesijoitukset	**33 746 305 €**	**32,7%**	**2,1 %**	**18,7 %**	**21,0 %**	**15,7 %**	**16,5 %**	**38,6 %**
Eurooppa	6 807 537 €	6,6%	0,3 %	12,0 %	12,1 %	6,6 %	11,8 %	26,8 %
Kehittyvät markkinat	4 212 623 €	4,1%	1,2 %	22,8 %	29,0 %	24,2 %	22,0 %	52,9 %
Maailma	9 801 719 €	9,5%	2,5 %	21,7 %	23,1 %	18,4 %	17,8 %	41,9 %
Pohjois-Amerikka	10 383 083 €	10,1%	2,5 %	20,2 %	19,4 %	15,8 %	16,1 %	37,5 %
Suomi	2 541 342 €	2,5%	4,8 %	11,6 %	29,0 %	14,6 %	19,6 %	46,6 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset	**7 666 083 €**	**7,4%**	**-0,3 %**	**0,7 %**	**0,7 %**	**1,2 %**	**2,3 %**	**4,9 %**
Infrastruktuuri	512 295 €	0,5%	-6,6 %	-4,2 %	6,0 %	5,6 %	5,8 %	12,6 %
Kiinteistöt	3 852 163 €	3,7%	-0,6 %	0,5 %	-2,6 %	-0,5 %	-0,5 %	-0,9 %
Private Credit	1 832 666 €	1,8%	1,3 %	2,3 %	4,5 %	2,8 %	5,0 %	10,0 %
Private Equity	1 468 959 €	1,4%	0,8 %	0,8 %	3,7 %	2,4 %	4,6 %	9,9 %
Yhteensä	**103 280 671 €**	**100,0%**	**-1,0 %**	**5,5 %**	**5,9 %**	**4,1 %**	**6,5 %**	**14,3 %**

Sijoitustoiminnan tilanne omaisuuslajeittain 30.9.2025. Alusta = 13.8.2024 lukien.

4. Toteutuma 9/2026 ja koko vuoden ennuste 2026

	TP2025	TA2026	TA-muutokset	Muutettu TA	Tot. 9/2025	Tot. 9/2026	Laskennallinen ennuste	Johdon ennuste 2026	Johdon ennuste / TA, %
Myyntituotot	54 840 171	56 100 500	50 000	56 150 500	**42 138 743**	**41 187 479**	53 602 177	55 915 700	99,6 %
Maksutuotot	4 586 371	5 032 400		5 032 400	**3 212 734**	**3 788 147**	5 407 808	4 691 400	93,2 %
Tuet ja avustukset	10 385 150	9 853 900		9 853 900	**6 280 090**	**7 254 449**	11 996 412	11 495 400	116,7 %
Vuokratuotot	35 150 752	31 890 800		31 890 800	**27 467 082**	**26 110 922**	33 415 219	33 104 800	103,8 %
Muut toimintatuotot	2 174 212	1 884 300		1 884 300	**1 579 609**	**1 608 860**	2 214 474	1 917 600	101,8 %
TOIMINTATUOTOT	**107 136 656**	**104 761 900**	**50 000**	**104 811 900**	**80 678 257**	**79 949 857**	**106 636 090**	**107 124 900**	102,2 %
Valmistus omaan käyttöön	428 951	295 000		295 000	155 844	188 706	519 403	**290 000**	98,3 %
Henkilöstökulut	**-98 060 823**	**-102 553 800**		**-102 553 800**	**-73 254 870**	**-75 791 365**	**-101 532 246**	**-102 084 300**	99,5 %
Palkat ja palkkiot	*-79 131 147*	*-82 599 800*		*-82 599 800*	*-58 914 070*	*-60 850 281*	*-81 731 793*	*-82 235 300*	*99,6 %*
Henkilösivukulut	*-18 929 676*	*-19 954 000*		*-19 954 000*	*-14 340 800*	*-14 941 083*	*-19 800 453*	*-19 849 000*	*99,5 %*
Palvelujen ostot	-75 417 725	-80 452 900	1 648 583	-78 804 317	-54 204 228	-54 940 884	-76 442 680	-80 267 017	101,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 961 282	-16 004 300	355 746	-15 648 554	-10 226 461	-10 132 957	-14 824 486	-15 622 454	99,8 %
Avustukset	-19 976 301	-20 094 600	915 154	-19 179 446	-13 490 016	-15 684 099	-23 225 347	-22 918 846	119,5 %
Vuokrakulut	-28 695 418	-28 893 100	261 500	-28 631 600	-21 663 801	-21 271 756	-28 176 125	-28 271 600	98,7 %
Muut toimintakulut	-2 082 894	-1 661 500	69 500	-1 592 000	-1 275 451	-661 965	-1 081 033	-1 511 700	95,0 %
TOIMINTAKULUT	**-239 194 443**	**-249 660 200**	**3 250 483**	**-246 409 717**	**-174 114 826**	**-178 483 027**	**-245 281 916**	**-250 675 917**	101,7 %
TOIMINTAKATE	**-131 628 836**	**-144 603 300**	**3 300 483**	**-141 302 817**	**-93 280 725**	**-98 344 463**	**-138 126 423**	**-143 261 017**	101,4 %

Johdon ennusteessa toimintatuottojen ennakoidaan toteutuvan noin 2,3–2,4 miljoonaa euroa alkuperäistä sekä muutettua talousarviota parempana. Toimintatuotoissa tapahtuu tiettyjen toimintojen osalta tulotavoitteiden alittumisia, jotka edellyttävät muutoksia lautakuntien talousarvioihin. Tietyiltä osin tuloennusteet myös ylittävät talousarvion, ja siten tuottojen osalta kokonaisuus on selkeästi budjetoitua positiivisempi. Toimintakuluissa ennustetaan koko kaupungin tasolla noin 1 miljoonan euron ylitystä alkuperäiseen talousarvioon, sekä 4,3 miljoonan euron ylitystä muutettuun talousarvioon nähden. Tulojen ja kulujen erotuksena toimintakate toteutunee 1,3 miljoonaa alkuperäistä talousarviota parempana, mutta 2 miljoonaa euroa muutettua talousarviota heikompana.

	TP2025	TA2026	TA-muutokset	Muutettu TA	Tot. 9/2025	Tot. 9/2026	Laskennallinen ennuste	Johdon ennuste 2026	Johdon ennuste / TA, %
TOIMINTAKATE	**-131 628 836**	**-144 603 300**	**3 300 483**	**-141 302 817**	**-93 280 725**	**-98 344 463**	**-138 126 423**	**-143 261 017**	101,4 %
Verotulot	139 072 414	146 617 000	-3 500 000	143 117 000	105 511 616	110 498 284	145 645 225	**144 451 000**	100,9 %
Valtionosuudet	14 017 008	14 950 000	71 583	15 021 583	10 637 505	11 340 785	14 943 718	**15 208 000**	101,2 %
Rahoitustuotot- ja -kulut	**3 733 754**	**4 098 800**	**140 000**	**4 238 800**	**2 008 458**	**1 759 073**	**3 504 658**	**4 764 000**	112,4 %
Korkotuotot	1 702 459	1 585 700		1 585 700	596 145	623 243	1 779 846	1 527 000	96,3 %
Muut rahoitustuotot	6 598 676	7 295 000		7 435 000	3 487 060	3 121 955	5 907 776	7 797 000	104,9 %
Korkokulut	-3 956 790	-4 171 900		-4 171 900	-2 033 073	-1 961 132	-3 816 778	-3 950 000	94,7 %
Muut rahoituskulut	-610 591	-610 000		-610 000	-41 674	-24 993	-366 186	-610 000	100,0 %
VUOSIKATE	**25 194 340**	**21 062 500**	**12 066**	**21 074 566**	**24 876 853**	**25 253 679**	**25 967 178**	**21 161 983**	100,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	-22 779 942	-21 200 000		-21 200 000	-15 681 407	-15 900 804	-21 378 606	-21 200 000	100,0 %
TILIKAUDEN TULOS	**2 414 398**	**-137 500**	**12 066**	**-125 434**	**9 195 446**	**9 352 874**	**4 588 572**	**-38 017**	
Poistoeron lisäys tai väh.	160 156	160 000		160 000	120 179	118 446	157 847	160 000	
TILIKAUDEN YLI- / ALIJÄÄMÄ	**2 574 554**	**22 500**	**12 066**	**34 566**	**9 315 625**	**9 471 321**	**4 746 419**	**121 983**	

Ennusteen mukainen toimintakate osuu alkuperäisen ja muutetun talousarvion välimaastoon. Veroennuste on alkuperäistä talousarviota heikompi, kuten jo alkuvuodesta havaittiin, ja sen seurauksena verotuloennustetta leikattiin 3,5 miljoonaa. Muutettuun talousarvioon nähden viimeisin ennuste on kuitenkin 1,3 miljoonaa euroa parempi. Valtionosuusennuste on hieman talousarviota parempi. Rahoitustuottojen ja -kulujen nettovaikutuksen ennustetaan kohentavan tulosta noin 0,5-0,7 miljoonaa euroa enemmän kuin alkuperäisessä ja muutetussa talousarviossa oletettiin.

Vuoden 2026 tuloksen arvioidaan päätyvän käytännössä maltilliseen ylijäämään, tarkka ennuste on 121 983 euroa ylijäämäinen. Ennustettu tulos on hieman muutettua sekä alkuperäistä talousarviota parempi.

5. Investoinnit

Maankäyttö ja kaupunkirakenne

Ei merkittäviä investointikohteita Q3/2026 aikana.

Maa-alueiden myynti aavistuksellisesti piristynyt. Pientaloalueiden tonttimyynti on edelleen varovaista, mutta siinäkin on nähtävissä merkkejä paremmasta (Ranta-Launiala). Laajojen teollisuushankkeiden alkaessa asumisen tuotot voivat kohdentua vuokra-asuntokantaan, jolloin tuottoja kotiutuu oletettavasti vuokrataloyhtiön kautta. Kaupan alalla on piristymistä.

Talonrakennuspalvelut

Päiväkodit
Lähemäen lastentalon alakerran peruskorjauksen sekä ilmanvaihdon hankesuunnittelussa tarkastellaan tilojen toimivuutta ja käyttöturvallisuutta sekä varmistetaan taloteknisten järjestelmien, erityisesti ilmanvaihdon, energiatehokkuus ja nykyaikaisuus. Hankesuunnittelun avulla pyritään luomaan realistinen ja kustannustehokas pohja varsinaiselle suunnittelu- ja toteutusvaiheelle, ottaen huomioon rakennuksen nykytila, käyttäjien tarpeet ja viranomaismääräykset.

Koulut
Itäisen alueen palveluverkkotarkastelua on jatkettu. Viimeisimmässä mallissa koulu ja päiväkoti sijoitettaisiin Paukkulan vieressä olevalle entiselle seurakuntatalon tontille. Palveluverkon poliittinen käsittely siirrettiin alkukesästä syksyyn. Päätöksiä asian suhteen odotetaan saatavan loppuvuodesta, jonka jälkeen päästään aloittamaan varsinainen hankesuunnittelu.

Otavan koululla on kesän aikana tehty liikuntasalin puku- ja pesuhuonetilojen kunnostustöitä. Työt valmistuivat elokuussa 2026.

Päämajakoulun pihaan on asennettu uusia leikkivälineitä kesän aikana. Hankkeelle on varattu investointiohjelmassa 100 000 euroa ja koko tuo raha pyritään käyttämään välituntiviihtyvyyden parantamiseen.

Kalevankankaan koulun kunnossapitokorjauksia on jatkettu myös kesän 2026 aikana opetustoiminnan ollessa tauolla. Korjaustoimenpiteiden tavoitteena on parantaa rakennuksen sisäilman laatua sekä ennaltaehkäistä mahdollisten vaurioiden ja sisäilmaongelmien syntymistä. Tilojen remontointia jatketaan vielä loppuvuoden aikana. Jäljellä oleviin töihin kuuluu yhden luokkatilan, portaikkojen sekä muutamien pienempien parannuskohteiden kunnostaminen. Korjaushankkeen kokonaiskustannusten arvioidaan olevan noin 478 000 euroa, jolloin vuoden 2026 investointimäärärahasta jää käyttämättä noin 22 000 euroa.

Rantakylän koulun tilamuutokset kansainvälistä opetusta varten toteutettiin pääosin vuoden 2025 aikana. Loppuvuoden aikana toteutetaan vielä kivikoulun akuutteja sisäilmaa parantavia toimenpiteitä sekä kellarikerroksen osastointityöt.

Lyseon koulun pihan kunnostamiseen on varattu 30 000 euroa vuodelle 2026. Määräraha käytetään kentän tekonurmen suunnitteluun ja koripallokentän uudelleen asfaltointiin. Lyseon hiekkakentälle siirretään mahdollisuuksien mukaan Hänninkentän entinen tekonurmi, kun se uusitaan aikanaan. Ennen tekonurmen asentamista tulee kenttä kunnostaa niin että se soveltuu tekonurmen pohjaksi. Mikäli määräraha mahdollistaa, niin koulun pihaan hankintaan jokin väline lisäämään oppilaiden välituntiviihtyvyyttä.

Tuppuralan koulun pihan perusparannuksen hankesuunnitelma on valmisteilla ja arvioidaan valmistuvan loppuvuodesta 2026.

Kulttuuri
Konsertti- ja kongressitalo Mikaelissa tehdään vuosittain huoltokorjauksia noin 100 000 eurolla. Tänä vuonna korjausten oli tarkoitus kohdistua yleisön wc-tilaan, mutta työtä ei päästy suorittamaan rakennuksessa olevien tapahtuminen vuoksi. Nämä tilat saneerataan vuoden 2027 aikana. Tämän vuoden määrärahoista tehtiin mm. lämmönjakoon liittyviä korjauksia sekä tilamuutoksia.

Sodan ja rauhan keskus Muistin päärakennuksen vesikaton ja kattovarusteiden maalaus suoritettiin kesän 2026 aikana. Työ valmistui aikataulussa, mutta työsuorituksen reklamoinnista johtuen hankkeen kustannuksia ei ole vielä laskutettu eikä maksettu. Tämän vuoksi hankkeen toteuma näyttää niin pieneltä.

Viestikeskus Lokin luolan kunnostaminen käynnistyi suunnitellusti kesäkuussa. Töiden on määrä valmistua helmikuun 2027 loppuun mennessä ja luola avataan yleisölle taas kesällä 2027. Mikkelin kaupunki sai hankkeelle valtion avustusta 150 000 euroa kesällä 2026.

Ristiinan sotakoulun korjaus ja laajennus on jatkunut tänäkin vuonna. Kyseessä on paikallisten seurojen ja järjestöjen yhteishanke, jossa he kunnostavat entistä upseerikoulun rakennusta. Rakennuksessa toimi kalliotaidekeskus myös kesällä 2026. Hankkeelle on varattu kaupungin investointiohjelmassa 50 000 euroa vuodelle 2026 sekä 25 000 euroa matkailun investointimäärärahoja. Rahoituksella on teetetty julkisivujen maalaus, joka valmistui suunnitellusti. Rakennus on vuokrattu keväästä 2026 alkaen Ristiinan kehittämisyhdistys Hönkä ry:lle.

Liikuntarakennukset
Hänninkentän huoltorakennuksen rakennustyöt etenevät päivitettyjen suunnitelmien mukaisesti. Hanke valmistuu marraskuussa 2026, jolloin käyttäjä voi ottaa rakennuksen käyttöön. Kentän jäädytykset alkavat säiden salliessa, rakennushankkeesta riippumatta.

Lähemäen kentän vanha, vesivahingosta vaurioitunut rakennus on purettu keväällä 2026. Tilalle rakennetaan uusi siirtokelpoinen huoltorakennus. Hanke etenee aikataulussa ja sen on määrä valmistua vuoden 2026 loppuun mennessä.

Urheilupuiston katsomon vedenpoiston korjaushanke toteutetaan kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen vaihe, katsomon sadevesivaurioiden ehkäisy- ja korjaustyöt, toteutettiin kesällä 2026. Toisessa vaiheessa toteutetaan katsomon yläpihan sade- ja pintavesien hallintaan liittyvät toimenpiteet, joiden tavoitteena on estää vesien pääsy rakenteisiin. Tämä hankevaihe valmistuu lokakuun lopulla.

Julkiset rakennukset
Kaupungin virastotalon LVIS-peruskorjauksen 8 ja 9.vaihe on alkanut toukokuun lopulla. Hankkeen 8. vaiheessa peruskorjataan ns. pohjoissiiven 1-4 kerrokset sekä pääaulan 2-4 kerrokset. Hankkeen 9.vaiheessa peruskorjataan 1.kerroksen pääaula, ravintola, keittiö sekä kellaritilat. 8.vaiheen on tarkoitus valmistua 29.1.2027 mennessä ja 9.vaiheen 30.7.2027 mennessä. Työt etenevät suunnitellusti.
Keskuskeittiö Isopadan lattia- ja kylmiökorjaushankkeen työmaan perustaminen sekä valmistelevat työt käynnistyivät toukokuussa. Keskuskeittiötoiminnan siirryttyä väistötiloihin purku- ja rakennustyöt aloitettiin kesäkuun alussa. Hanke eteni koko toteutusajan suunnitelmien ja aikataulun mukaisesti. Työt valmistuivat tavoiteaikataulussa, ja keskuskeittiön toiminta palautui omiin tiloihinsa elokuun alussa.

Kaupungintalon vesikaton kunnostustyöt alkoivat syksyllä 2026. Suunnitelmia on jouduttu täydentämään purkamisen edetessä, mutta toistaiseksi hanke etenee suunnitellussa aikataulussa. Hankkeen on määrä valmistua vuoden 2026 loppuun mennessä.

Energiataloudelliset investoinnit
Energiataloudellisena investointina on julkaistu kilpailutus kaupungin virastotalon aurinkosähköjärjestelmästä. Toteutus on vuoden loppuun mennessä.

Keskuskeittiö Isopadan varavoimakonehankinta kilpailutettiin ja saatiin toisella kierroksella yksi tarjous. Varavoimakoneen toimitus on lokakuussa, valmistelevat työt saatiin tehtyä kesän aikana.

Infra- ja viheraluepalvelut

Infra- ja viheraluepalveluiden osalta töiden ja urakoiden pääosa keskittyy sulan maan aikaan. Urakat vuodelle 2026 ovat viimeistelyjä vaille valmiina.

Merkittävimmät infrainvestointikohteet ja niiden työvaiheet:

- Kristiinantien ja Ponnantien saneeraus (Ristiina), kadut päällystetty ja viimeistelytyöt käynnissä
- Kattilanmäenkadun saneeraus, viimeistelytyöt käynnissä, katu on päällystetty. Myös Laajalammintie on päällystetty koko leveydeltään urakka-alueelta.
- Katajamäenkadun saneeraus valmistumassa aikataulussa, viimeistelytyöt ovat käynnissä.
- Sammonkadun kevyen liikenteen väylällä päällystyöt käynnissä. Valmistuu lokakuun 2026 aikana.
- Ranta-Launialan asuinalueen kaduista on rakennettu Rakovalkeankatu ja sen ympäröivät sorapolut. Alueen päällystystyöt tehdään sen jälkeen, kun tontit ovat pääosin rakennettu valmiiksi.
- Ristiinan Rantapuiston urakka on viimeistelytöitä vaille valmis
- Kirjaston leikkipaikan uusiminen, leikkipaikka otettu käyttöön
- Hallitustorille on tehty juomavesipiste

- Koneistajankatu on rakennettu valmiiksi pois lukien päällysteet. Päällystyöt tehdään sitten, kun alueen tontit ovat suurimmalta osin rakennettu valmiiksi.
- Vanhalla Otavantiellä Pistokadun kääntymiskaista ja liikennevalot on rakennettu käyttöönottovalmiuteen.

Mannerheimintieltä satamaan johtavan uuden huleveden purkuputken rakentaminen jouduttiin keskeyttämään, koska putken tunkkaus osui radan alla oleviin vanhoihin tukirakenteisiin (puutelarakenne). Kohde palautettiin suunnitteluun ja etsitään uusi kohta Savonradan alittamiseksi. Hanke lykkääntyy vuodelle 2027.

Taloudellisesti investointihankkeilla on tulossa määrärahan ylityksiä kohteilla Keskusta-alueen tulvariski (määräraha 350 000 euroa, ylitys 250 000 euroa) sekä Hulevesiohjelma (määräraha 400 000 euroa ja ylitys 200 000 euroa. Nämä ylitykset katetaan infrahankkeiden sisältä.

KAUPUNKI tuhansina euroina	Hankkeen suuruus-luokka	Kumulatiivinen tot.	TA2026		LMR 2026		TA + LMR 2026		TOT 9/2026		TOT/TA EROTUS	TOT. ENNUSTE
			menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot		
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT			**-150**				**-150**		**-26**		**-124**	**-150**
Osallistava budjetointi, ASTO		-580	-150				-150		-26		-124	-150
KIINTEÄ OMAISUUS			**-300**	**1500**			**-300**	**1500**	**-266**	**936**	**530**	**636**
Maa- ja vesialueet												
Maa- ja vesialueiden myynti, TULOT				1500				1500		936	564	936
Maa- ja vesialueiden hankinta, MENOT			-300				-300		-266		-34	-300
RAKENNUKSET				**25**				**25**		**26**	**-1**	**26**
Rakennukset (kiinteistöt), TULOT				25				25		26	-1	26
TALONRAKENNUSINVESTOINNIT			**-8580**	**50**	**-326**		**-8906**	**50**	**-4726**	**105**	**-4235**	**-8284**
Koulut												
Itäinen aluekoulu - kampus *												
Korvaava koulun uudisrakennus (n. 460 opp.), oma tase	-17664	-53	-50				-50		-30		-20	-40
Korvaavat päiväkodit uudisrakennukset (n. 150 + 70 lasta)	-8300	-1	-50				-50		-1		-49	-1
Otavan koulun peruskorjaus	-200	-67	-100				-100		-67		-33	-67
Kalevankankaan koulu, sisäilmakorjaukset	-2000	-695	-500				-500		-373		-127	-500
Kalevankankaan koulun pihan saattoliikennejärjestely	-150	-148	-150				-150		-148		-2	-148
Rantakylän koulun tilamuutokset kansainvälistä opetusta varten	-50	-31	-50				-50		-31		-19	-31
Lyseon koulun pihan kunnostus	-30	-10	-30				-30		-10		-20	-30
Mikkelin lukio kattoremontin lopetus	-225	-351	-200		-51		-251		-251			-251
Kulttuuri												
Konsertti- ja kongressitalo Mikaeli, korjaus ja peruskorjaus	-12000	-663	-100				-100		-67		-33	-100
Jalkaväkimuseon vesikatto TULOT		106								5	-5	5
Päämajatalo, katon maalaus	-250	-5	-250		110		-140		-5		-135	-55
Viestikeskus Lokki, luolan kunnostaminen, TULOT	-800									100	-100	100
Viestikeskus Lokki, luolan kunnostaminen, MENOT	-800	-344	-500		-50		-550		-344		-206	-580
Muistin puisen ravintolaosan katon uusinta									-6		6	-6
Liikunta												
Hänninkentän huoltorakennus MENOT	-3230	-2376	-1500		-800		-2300		-1217		-1083	-2300
Lähemäen urheilukentän huoltorakennus	-250	-60	-250				-250		-60		-190	-190
Urheilupuiston katsomorakennuksen vedenpoistot	-150	-84	-100				-100		-84		-16	-135
Rantakeitaan ison altaan vedenpudistus (hiekkasuodattimet)	-60	-69	-60				-60		-69		9	-60
Julkiset rakennukset												
Kaupungin virastotalo, LVIS-peruskorjaus		-4429	-2000		400		-1600		-597		-1003	-1390
Kaupungintalon vesikaton kunnostus	-360	-31	-360		-110		-470		-31		-439	-470
Sotakoulu, Ristiina (sis. hankkeen kaupungin osuus)	-1150	-1023	-50		-25		-75		-72		-3	-75
Isopadan lattioiden ja kylmiöiden korjaus	-1500	-1055	-1500		200		-1300		-1055		-245	-1200
Kiinteistöjen muut muutos- ja peruskorjaustyöt												
Koulu- ja esiopetus			-200				-200		-69		-131	-200
Liikunta- ja nuorisopalvelut			-100				-100		-7		-93	-160
Julkiset rakennukset			-110				-110		-125		15	-126
Rakennusten suunnittelumääräraha			-150				-150				-150	-150
Energiataloudelliset investoinnit, TULOT				50				50			50	
Energiataloudelliset investoinnit, MENOT			-200				-200		-8		-192	-124
Kiinteistöjen sähköautolatauspisteet		-97	-20				-20				-20	

KAUPUNKI tuhansina euroina	Hankkeen suuruus-luokka	Kumulatiivinen tot.	TA2026		LMR 2026		TA + LMR 2026		TOT 9/2026		TOT/TA EROTUS	TOT. ENNUSTE
			menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot		
KIINTEÄT RAKENTEET			**-9475**	**105**	**446**	**0**	**-9029**	**105**	**-4396**	**-1**	**-4527**	**-7943**
Strateginen kehittämisalustat												
Satamalahden kehittäminen (sis. Veturitallinlahti, Puhistamo)		-669	-700				-700		-19		-681	-50
Kiertoliittymä, Savilahti (viides haara)			-500		421		-79				-79	-50
Ecosairila		-3943	-500				-500		-329		-171	-500
Kalevankankaan alue		-276	-100				-100				-100	-70
Matkailu			-300		25		-275		-284		9	-295
Ruutukaavakeskustan kehittäminen			-100				-100		-10		-90	-75
Liikenneverkkoratkaisut												
Valtion kanssa toteutettavat yhteishankkeet	-4000	-22	-200				-200		-22		-178	-100
Kadut (yritys- ja uudet asuinalueet)***			-800				-800		-633		-167	-800
Kadut ***			-1800				-1800		-1206		-594	-1800
Katujen suunnittelumääräraha			-100				-100				-100	-50
Siltojen uusiminen			-500				-500		-110		-390	-500
Pyöräilyn ja kävelyn edistäminen (Sammonkatu) MENOT ***			-400				-400		-63		-337	-400
Lentoasema (sis. Valtion investointuen) TULOT				30				30			30	38
Lentoasema MENOT			-100				-100		-65		-35	-100
Valot												
Katuvalojen saneeraus			-300				-300		-176		-124	-300
Liikennevalojen uusiminen		-156	-200				-200		-88		-112	-250
Katu- ja liikennevalokeskusten uudelleensijoittelu ja liittymät		-6	-600		220		-380		-6		-374	-160
Joukkoliikenteen infran kehittäminen keskusta-alueella			-50				-50				-50	-50
Puistot ja leikkipaikat ***			-350				-350		-157		-193	-350
Naisvuoren päiväkodin aurinkosuoja	-50	-33	-50				-50		-33		-17	-50
Tuppuralan koulun piha	-225	-4	-25				-25		-4		-21	-25
Geopark hanke (Saimaan Geopark lokalisaatio, Unesco)		-391	-60				-60		-13		-47	-60
Vesistö												
Hulevesiohjelma ***		-2515	-400		-200		-600		-456		-144	-600
Veturitallinlahti hulevesi			-100		100							
Keskusta-alueen tulvariski		-948	-350		-120		-470		-491		21	-600
Tikkalan entisen kaatopaikan vesien hallinnan järjestelyt			-100				-100				-100	-20
Satamien kunnostus *** (sis. retkisatamat)			-80				-80		-70		-10	-90
Kallioniemi, risteily- ja matkailualuslaituri TULOT				75				75			75	75
Kallioniemi, risteily- ja matkailualuslaituri MENOT		-92	-150				-150		-79		-71	-150
Sähköisten vesikulkuneuvojen lataus, TULOT										-1	1	-1
Liikkuminen												
Uimarantojen kunnostukset, korjausvelan poistaminen			-75				-75				-75	-75
Urheilupuiston viheraluiden ja rinteiden uusiminen		-5	-360				-360		-5		-355	-360
Liikuntapaikkarakentaminen ja kunnostus **, MENOT			-125				-125		-76		-49	-125

KAUPUNKI tuhansina euroina	Hankkeen suuruus-luokka	Kumulatiivinen tot.	TA2026		LMR 2026		TA + LMR 2026		TOT 9/2026		TOT/TA EROTUS	TOT. ENNUSTE
IRTAIN OMAISUUS			**-1675**	**140**	**-120**	**84**	**-1795**	**224**	**-958**	**11**	**-613**	**-1560**
Koneet ja kalusto												
Hallinnon palvelualue												
Ruoka- ja puhtauspalvelut			-175				-175		-119		-56	-175
Isopadan varavoimakone	-500	-317	-500				-500		-317		-183	-500
Sivistyksen palvelualue												
Sivistyslautakunta			-200				-200		-88		-112	-200
Hyvinvointilautakunta			-200				-200		-126		-74	-200
Rantakeitaan kuntosalin välinehankinta			-150				-150				-150	-150
Päämajakoulun pihan välineistö		-66	-100				-100		-66		-34	-100
Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue												
Kaupunkikehityslautakunta			-100				-100				-100	-100
TKI tilan varustelu (BEM-osaamiskeskus) Metsä-Sairila TULOT		340		140		84		224			224	224
TKI tilan varustelu (BEM-osaamiskeskus) Metsä-Sairila MENOT	-900	-740	-200		-120		-320		-242		-78	-320
Varautuminen, häiriötilannekeskukset		-90	-50				-50				-50	-50
Kaluston myyntivoitto/-tappio										11		11
ARVOPAPERIT JA OSUUDET			**-710**				**-710**		**-634**	**49**	**-125**	**-661**
Osakkeet ja osuudet												
Osakkeiden myynti, TULOT										49	-49	49
Osakkeiden hankinta, Saimaa Stadiumi Oy		-1600	-200				-200		-200		0	-200
Muiden osakkeiden hankinta			-300		132		-168		-97		-203	-168
Itäradan suunnitteluhankeyhtiö (valtuusto 31.8.20 § 269)		-546	-210				-210		-205		-5	-210
E-S Pääomarahasto		-390			-132		-132		-132		132	-132
INVESTOINNIT YHTEENSÄ												
TULOT				**1820**		84		1904		1126	778	1298
MENOT			**-20890**				-20890		-11006		-9884	-19234
NETTOINVESTOINTI			**-19070**		84		-18986		-9880		-9106	-17936

TASEYKSIKKÖ JA LIIKELAITOKSET tuhansina euroina	Hankkeen suuruus-luokka	Kumulatiivi-nen tot.	TA2026		LMR 2026		TA + LMR 2026		TOT 9/2026		TOT/TA EROTUS	TOT. ENNUSTE
			menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot		
LIIKELAITOS OTAVIA												
MENOT			-25				-25				-25	-25
NETTOINVESTOINTI			-25				-25				-25	**-25**
VESILIIKELAITOS												
Kunnallistekniikka ja laitosinvestoinnit												
MENOT			-1920				-1920		-1655		-265	-2105
Vesilaitokset ja jätevedenpuhdistamot			-290				-290		-253		-37	-290
Anttolan siirtolinja, yleissuunnitelma			-30				-30				-30	
Verkostot			-1600				-1600		-1402		-198	-1815
Uudiskohteet yhdessä kadunrakennuksen kanssa			-250				-250		-115		-135	-115
Saneerauskohteet yhteistyössä kadunrakennuksen kanssa			-550				-550		-599		49	-850
Oma rakentaminen vesijohdot			-150		-250		-400		-309		-91	-425
Oma rakentaminen viemärit			-150		-250		-400		-380		-20	-425
Veturitallin alueen rakentaminen			-500		500							
NETTOINVESTOINTI			**-1920**				-1920		**-1655**		-265	-2105
LIIKELAITOKSET / INVESTOINNIT YHTEENSÄ												
TULOT												
MENOT			**-1945**				-1945		-1655		-290	-2130
NETTOINVESTOINTI			**-1945**				-1945		-1655		-290	-2130

	TA2026		LMR 2026		TA + LMR 2026		TOT 9/2026		TOT/TA EROTUS	TOT. ENNUSTE
	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot		
INVESTOINNIT YHTEENSÄ										
TULOT		**1820**		84		1904		1126	778	1298
MENOT	**-22835**				-22835		-12661		-10174	-21364
NETTOINVESTOINTI	**-21015**		**84**		**-20931**		**-11535**		-9396	-20066
Poistotaso n. 21,2 milj. euroa										

Investointien toteutumisennusteen 21,4 miljoonan euron investointimenot alittavat talousarvion (22,8 M) 1,4 miljoonalla eurolla. 1,3 miljoonan euron suuruisina toteutuvaksi arvioidut tulot alittavat alkuperäisen talousarvion (1,8 M) 0,5 miljoonalla ja muutetun talousarvion (1,9 M) 0,6 miljoonalla eurolla. Nettoinvestointien 20,1 miljoonan toteutumisennuste on 0,9 miljoonaa euroa pienempi kuin alkuperäisessä talousarviossa ja 0,8 miljoonaa pienempi kuin investointien määrärahamuutokset huomioiva muutettu talousarvio.

6. Määrärahamuutosesitykset

Talousennusteen olennaisimmat muutokset viedään määrärahamuutoksina osaksi talousarviota. Kaupunginvaltuustoon nähden sitovia käyttötalouden tulomäärärahatavoitteita esitetään korotettavaksi yhteensä noin 2,1 miljoonalla eurolla (kokonaissumma huomioi myös liikelaitosten muutokset, joihin muutoslupa haetaan liikeylijäämän kautta). Valtuustoon nähden sitovia toimintamenomäärärahoja esitetään pienennettäväksi yhteensä noin 4,1 miljoonalla eurolla. Muutokset koostuvat lautakunnittain alla olevan erittelyn mukaisesti. Lautakuntakohtaisesti merkittävimmin esitettyyn muutokseen vaikuttavat tekijät ovat nähtävissä raportin kohdasta 2. Yksityiskohtaisemmat lautakunta- ja johtokuntakohtaiset määrärahamuutosten tiedot ovat löydettävissä toimielinten omilta seurantaraporteilta. Lautakuntien sitovien tulo- ja menomäärärahojen lisäksi liikelaitokset Otavia ja Vesilaitos ovat sitovia liikeylijäämätavoitteen osalta. Näitä koskevat talousarviotavoitteiden muutokset löytyvät toimintatuottojen ja -kulujen jälkeen. Verotuloihin ja valtionosuuksiin esitettävät muutokset perustuvat viimeisimpiin ennusteisiin.

TOIMINTATUOTTOJEN MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

- Sivistyslautakunnan toimintatuotot ylitys 327 000 euroa
- Hyvinvointilautakunnan toimintatuotot alitus 270 000 euroa
- Kaupunkikehityslautakunnan toimintatuotot ylitys 275 000 euroa
- Työllisyyslautakunnan toimintatuotot alitus 530 000 euroa (tuottojen ja kulujen alitukset yhtä suuret, jolloin toimintakatevaikutus on nolla)
- Konserni- ja elinvoimapalveluiden toimintatuotot ylitys 700 000 euroa.

TOIMINTAKULUJEN MÄÄRARAHAMUUTOKSET

- Keskusvaalilautakunta toimintakulut ylitys 2 000 euroa.
- Kaupunkikehityslautakunta toimintakulut ylitys 949 700 euroa
- Työllisyyslautakunnan toimintakulut alitus 530 000 euroa (tuottojen ja kulujen alitukset yhtä suuret, jolloin toimintakatevaikutus on nolla)
- Konserni- ja elinvoimapalveluiden toimintakulut ylitys 3 707 500 euroa

VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET

- Verotuloihin esitetään määrärahamuutosta + 1 334 000 euroa
- Valtionosuustuloihin esitetään määrärahamuutosta + 186 400 euroa

RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

- Rahoitustuottojen ja -kulujen sitovaan nettosummaan esitetään määrärahamuutosta + 525 200 euroa.

MUUT SITOVIEN TALOUSARVIOTAVOITTEDEN MUUTOKSET

- Otavian sitovan tavoitteen eli liikeylijäämän muutos +1 470 900 euroa. Uusi liikeylijäämätavoite on 1 860 900 euroa (talousarviossa +390 000 e).

- Vesiliikelaitoksen sitovan tavoitteen eli liikeylijäämän muutos +84 700 euroa. Uusi liikeylijäämätavoite on + 901 200 euroa (muutetussa talousarviossa +816 500).

Edellä esitettävien talousarviomuutosten myötä uusi muutettu talousarvio päätyy noin 9 000 euron ylijäämään. Alkuperäinen talousarvio laadittiin 22 500 euroa ylijäämäiseksi ja tällä hetkellä voimassa oleva kesäkuussa 2026 hyväksytty muutettu talousarvio on 34 500 euroa ylijäämäinen.

INVESTOINTIEN MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Tulomäärärahamuutokset

- Maa- ja vesialueiden hankinta TULOT, projekti 10350 (TA 1 500 000 euroa), tuloalitus -564 000 euroa
- Energiataloudelliset investoinnit, TULOT, projekti 14106 (TA 50 000 euroa), tuloalitus -50 000 euroa

Investointitulojen alitukset yhteensä 614 000 euroa.

Menomäärärahamuutokset

- Urheilupuiston katsomorakennuksen vedenpoistot, projekti 13008 (TA 100 000 euroa), menoylitys +35 000 euroa
  Siirretään projektilta 12012 Päämajatalo, katon maalaus (TA 250 000 euroa) 35 000 euroa.

- Kiinteistöjen muut muutos- ja peruskorjaustyöt, liikunta- ja nuorisopalvelut, projekti 12000 (TA 100 000 euroa), menoylitys +60 000 euroa
  Siirretään projektilta 14106 Energiataloudelliset investoinnit, MENOT (TA 200 000 euroa) 60 000 euroa.

- Matkailu, projekti 20027 (TA 300 000 euroa), menoylitys +20 000 euroa
  Siirretään projektilta 20031 Kiertoliittymä, Savilahti (viides haara) (TA 500 000 euroa) 20 000 euroa

- Liikennevalojen uusiminen, projekti 22016 (TA 200 000 euroa), menoylitys +50 000 euroa
  Siirretään projektilta 20039 Katu- ja liikennevalokeskusten sijoittelu (TA 600 000 euroa) 50 000 euroa.

- Keskusta-alueen tulvariski, projekti 20037 (TA 350 000 euroa), menoylitys +130 000 euroa
  Siirretään projektilta 20039 Katu- ja liikennevalokeskusten sijoittelu (TA 600 000 euroa) 130 000 euroa.

- Vesiliikelaitos, Saneerauskohteet yhteistyössä kadunrakennuksen kanssa, projekti 87999 (TA 550 000 euroa), menoylitys +300 000 euroa. Määrärahamuutos käsitellään Vesiliikelaitoksen johtokunnassa

- Vesiliikelaitos, Oma rakentaminen vesijohdot, projekti 84000 (TA 150 000 euroa), menoylitys +25 000 euroa. Määrärahamuutos käsitellään Vesiliikelaitoksen johtokunnassa

- Vesiliikelaitos, Oma rakentaminen viemärit, projekti 84999 (TA 150 000 euroa), menoylitys +25 000 euroa. Määrärahamuutos käsitellään Vesiliikelaitoksen johtokunnassa

Investointimenojen ylitykset yhteensä 645 000 euroa. Ylitykset saadaan kokonaisuudessaan katettua investointien välisillä määrärahasiirroilla.

Kaikki investointien meno- ja tuloarviot huomioiden nettoinvestointien määrän arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisena (alittuu noin 41 000 euroa).

7. Hallintokuntien johdon analyysit

7.1 Hallinto- ja elinvoimapalvelut

Konserni- ja elinvoimapalveluiden isoimpana riskinä on edelleen työmarkkinatuen kuntaosuuden kehitys. Yleinen suhdannekehitys huomioiden riskinä on, että koko vuoden toteuma tulee ylittymään talousarvioon varatun määrärahan (5,2 milj. euroa/TA2026). Tämän hetken ennuste koko vuodelle on 7,6 miljoonaa (vuoden 2025 toteuma oli 7 milj.). Toisaalta kotoutumiseen valtiolta saatavat korvaukset ennustetaan ylittyvän koko vuoden osalta noin 0,7 miljoonalla eurolla (2,3 milj. euroa/TA2026).

Otavian liikelaitos ennustaa osaltaan opetuksen valtionosuuksia enemmän kuin talousarviossa on esitetty. Näiden kyseisten valtionosuuksien kohdennus liikelaitokselle tehdään kaupungin sisäisillä siirroilla. Tämän vuoksi Konserni- ja elinvoimapalveluiden maksamiin avustuksiin on lisätty vastaava summa. Kaupungin valtionosuustulot tulevat huomioiduksi kokonaisuudessaan toimintakatteen jälkeen kohdassa valtionosuudet.

Muuten hallinto- ja elinvoimapalveluiden menot ja tulot ovat toteutumassa kokonaisuutena muutetun talousarvion mukaisesti.

7.2 Mikkelin seudun ympäristölautakunta

Syyskuun 2026 seurannan perusteella maksu- ja myyntituotot kokonaisuudessaan ovat kertyneet odotetusti ja suunnitellulla tavalla. Tällä hetkellä näyttää siltä, että koko lautakunnan osalta toimintatuottoja kertyy riittävästi, eikä ole tarpeen hakea tulojen alitusoikeutta. Henkilöstömenot ovat toteutuneet talousarvion mukaisesti.

Kokonaisuutena ympäristölautakunnan talousarvio käyttötalouden osalta arvioidaan toteutuvan suunnitellusti vuonna 2026. Ympäristöpalvelut ei esitä lisämäärärahoja vuodelle 2026.

Ympäristölautakunnan toimintatuottojen ja -kulujen arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisena. Mahdolliset menojen ylitykset sekä tuottojen alitukset saadaan katettua tulosalueiden välisillä määrärahasiirroilla. Lautakunnan käyttötalouteen ei esitetä määrärahamuutoksia.

7.3 Mikkelin seudun työllisyyslautakunta

Mikkelin seudun työllisyyspalveluissa alkaa olla takana jo toinen toimintavuosi, joten pystytään jo vuoden 2025 tilinpäätöksen ja 3. osavuositoteuman pohjalta paremmin arvioimaan kuluvaa vuotta. Vuoden 2026 talousarvioon tehtiin keväällä määrärahamuutos, joka Mikkelin seudun työllisyyslautakunnan osalta tarkoitti 750 000 euron pienennystä seudulliseen budjettiin.

Toimintatuottojen osalta talousarvioon oli tukiin ja avustuksiin loppuvuodelle arvioitu ESR+ -hankkeen aloitus ja siihen saatava tuki. Hanke ei kuitenkaan ole saanut rahoituspäätöstä ja se ei näin ollen toteutuessaan käynnistyisi vuonna 2026. Toisaalta talousarviota laadittaessa ei ollut tietoa valtion

myöntämästä nuorten rekrytointituesta, josta arviolta 120 000 euroa kohdistuu kuluvalle vuodelle. Mikkelin seudun työllisyyspalveluiden ollessa taseyksikkö kuntien yhteistoimintakorvaukset määritellään niin, että toimintakatteeksi tulee nolla euroa.

Toimintakulujen osalta haasteellista on tehdä arviota palvelujen ostoista ja avustuksista, sillä niiden kustannukset näkyvät kirjanpidossa pitkällä viiveellä. Arvio on tehty varovaisuusperiaatteella huomioiden, että osa tehdyistä palveluostojen sitoumuksista kohdistuu vasta vuodelle 2027. Palkkatukien osalta vaikuttavana tekijänä on ollut, että tässä suhdanteessa yritysten halu ja kyky palkata palkkatuella on ollut oletettua pienempää. Lisäksi palkkatuen sijasta on myönnetty nuorille rekrytukea, joka on parempi tukimuoto kesällä tehdyn asetusmuutoksen myötä.

Syyskuun seurannassa käytettävissä olevien tietojen perusteella Mikkelin seudun työllisyyslautakunnan talouden arvioidaan toteutuvan alle muutetun talousarvio.

7.4 Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan alainen toiminta on tammi-syyskuun aikana toteutunut palvelusuunnitelman mukaisesti ja käyttötalous on toteutunut “tasaista toteumaa” paremmin.

Alkuvuodesta todettiin, että viime vuonna verotulot toteutuivat talousarviota heikommin ja kuluvan vuoden verotulojen kertymän arvioidaan alittavan talousarvioluvun noin 3,5 miljoonalla eurolla. Verotulojen arvioitua heikomman toteuman rinnalla viime vuoden tilipäätös osoittaa muiden ulkoisten toimintamenojen kuin henkilöstökustannusten alittuneen useammalla eri toimielimellä. Näiden perusteella kaupunginhallituksen helmikuun suunnittelukokoukselle ehdotettiin, että kuluvan vuoden talousarviota tarkistetaan tilinpäätöstoteumien perusteella oikeammalle tasolle ja kaupunginhallitus merkitsi asian tiedoksi kokouksessaan 16.3.2026 § 73.

Kaupunginvaltuuston päätöksellä 8.6.2026 käyttötalousmenoista leikattiin 2,5 miljoonaa euroa. Tästä summasta sivistyslautakunnalle on osoitettu 775 000 euron leikkaus. Leikkaus kohdistettiin ulkoisiin kuluihin, pois lukien henkilöstökulut.

Lautakunnan toimintatuottojen arvioidaan ylittävän alkuperäisen talousarvion noin 327 000 euroa. Seurannassa 1-9/2026 toimintatuotot ovat kertyneet 75,8 prosenttisesti. Tulojen arvioidaan ylittyvän varhaiskasvatuksen kotikuntakorvauksissa ja perusopetuksen hanketuloissa.

Toimintakulut ovat toteutuneet alkuperäiseen talousarvioon verrattuna 71,6 prosenttisesti – muutettuun talousarvioon nähden toimintakulut ovat toteutuneet 72,1 prosenttisesti. Toimintakulujen arvioidaan alittavan alkuperäisen talousarvion noin 785 000 euroa ja toteutuvan lähes muutetun talousarvion mukaisena, alitusta tähän arvioidaan toteutuvan noin 10 000 euroa. Henkilöstökulujen arvioidaan toteutuvan lähes alkuperäisen talousavion mukaisena, alitusta arvioidaan toteutuvan noin 35 000 euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna – alitusta arvioidaan tulevan perusopetuksen henkilöstökuluista ja ylitystä hallinnon henkilöstökuluissa. Palvelujen ostojen arvioidaan alittuvan 403 000 euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna ja muutettuun talousarvioon alitusta arvioidaan muodostuva noin 83 000 euroa. Aineet/tavarat/tarvikkeet alittavat alkuperäisen talousarvion noin 66 000 eurolla ja muutetun talousarvion noin 3 000 eurolla. Avustukset alittavat alkuperäisen talousarvion noin 318 000 euroa, mutta niiden arvioidaan ylittävän muutetun talousarvion noin 62 000 euroa.

Muiden toimintakulujen arvioidaan ylittävän alkuperäisen talousarvion noin 39 000 euroa ja muutetun talousarvion noin 50 000 euroa.

Toimintakatteen arvioidaan näin ollen paranevan noin 1 113 000 euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna ja paranevan myös muutettuun talousarvioon verrattuna noin 338 000 euroa.

7.5 Hyvinvointilautakunta

Hyvinvointilautakunnan alainen toiminta on toteutunut tammi-syyskuussa palvelusuunnitelman mukaisesti.

Alkuvuodesta todettiin, että viime vuonna verotulot toteutuivat talousarviota heikommin ja kuluvan vuoden verotulojen kertymän arvioidaan alittavan talousarvioluvun noin 3,5 miljoonalla eurolla. Verotulojen arvioitua heikomman toteuman rinnalla viime vuoden tilipäätös osoittaa muiden ulkoisten toimintamenojen kuin henkilöstökustannusten alittuneen useammalla eri toimielimellä. Näiden perusteella kaupunginhallituksen helmikuun suunnittelukokoukselle ehdotettiin, että kuluvan vuoden talousarviota tarkistetaan tilinpäätöstoteumien perusteella oikeammalle tasolle ja kaupunginhallitus merkitsi asian tiedoksi kokouksessaan 16.3.2026 § 73.

Kaupunginvaltuusto on kesäkuisessa kokouksessaan (8.6.2026) päättänyt leikata käyttösuunnitelmaa 2,5 miljoonalla eurolla. Tästä summasta hyvinvointilautakunnalle osoitettiin 300 000 euron leikkaus. Leikkaus on kohdistettu ulkoisiin kuluihin, ei kuitenkaan henkilöstökuluihin.

Lautakunnan toimintatuotot ovat seurannassa 1-9/2026 kertyneet 65,9 prosenttisesti. Toimintatuottojen arvioidaan alittavan alkuperäisen talousarvion noin 270 000 euroa. Tukien ja avustusten sekä muiden toimintatuottojen arvioidaan ylittävän alkuperäisen talousarvion. Myynti- ja maksutuottojen (kaupunginorkesterin lipputulot, kansalaisopiston kurssimaksut, seutukirjasto/ent. Pertunmaan maksuosuuden virheellisen kirjauksen korjaus) sekä vuokratuottojen arvioidaan jäävän alkuperäistä talousarviota heikommaksi.

Toimintakulut ovat toteutuneet alkuperäiseen talousarvioon verrattuna 71,8 prosenttisesti ja 72,9 prosenttisesti muutettuun talousarvioon verrattuna. Toimintakulujen arvioidaan alittuvan noin 365 000 euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna ja alittavan myös muutetun talousarvion noin 65 000 eurolla. Kaikki menokohdat alittavat sekä alkuperäisen että muutetun talousarvion. Henkilöstökulujen arvioidaan alittavan alkuperäisen talousarvion 35 000 euroa. Palvelujen ostojen arvioidaan alittavan alkuperäisen talousarvion noin 88 000 euroa. Aineet, tavarat ja tarvikkeet ennustetaan alittavan alkuperäisen talousarvion noin 97 000 eurolla, avustusten arvioidaan alittavana alkuperäisen talousarvion noin 35 000 eurolla, vuokrakulujen arvioidaan alittuvan noin 27 000 euroa ja muut toimintakulut noin 81 000 euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna.

Toimintakatteen arvioidaan näin ollen toteutuvan lähes 95 000 euroa alkuperäistä talousarviota paremmin. Muutetun talousarvion toimintakatteen arvioidaan heikkenevän noin 205 000 euroa – menot alittavat muutetun talousarvion, mutta tulokertymän ennustetaan toteutuvan talousarviota heikommin.

7.6 Kaupunkikehityslautakunta

Toimintaympäristö on pysynyt haastavana, mutta investointien ja rakentamisen näkökulmasta on havaittavissa myönteistä kehitystä datatalouteen liittyvien investointihankkeiden sekä pientalorakentamisen osalta. Datakeskusten ja muidenkin teollisten investointien valmistelu jatkuu aktiivisena. Rakennusvalvonnassa on käsitelty merkittäviä hankkeita. Puolustushallinnolla on merkittäviä rakentamisen investointeja Karkialammella. Yritys- ja teollisuusalueisiin kohdistuva kiinnostus on säilynyt vahvana (esim. EcoSairilan teollisuusalueen kaikki tonttialueet ovat myyty, vuokrattu tai varattu), mikä tukee kaupungin elinvoimakehitystä.

Itä-Suomessa elinvoimakehitys on haastavaa ja rakennusalan yleinen suhdannetilanne on edelleen heikko – erityisesti kerros- ja rivitalorakentamisen osalta. Uusien asuntohankkeiden määrä on pysynyt vähäisenä, mikä heijastuu myös AK- ja AR-tonttien myyntiin. Rakennusalan työllisyystilannetta on parantanut datakeskuksen rakentaminen, mutta muuten markkinan elpyminen ei ole vielä käynnistynyt.

Kaupungin investointiohjelma on edennyt pääosin suunnitellusti, ja vuoden aikana käynnistetyt hankkeet ovat toteutusvaiheessa. Eräitä ylityksiä talousarviossa on, mutta ne ovat johtuneet Satamalahden ja Mannerheimintien alueen hulevesien järjestelyyn, alueen pima-kohteiden korjaamiseen sekä sote-kiinteistöjen ylläpitoon liittyviin seikkoihin. Ennusteessa on myös varauduttu tilinpäätöksessä tehtävään pakollisen ympäristövastuuvarauksen tekemiseen.

Tonttimyynnissä (erityisesti asuinrakentaminen) tulotavoitteiden saavuttaminen näyttäytyy kuluvana vuonna vaikeana, vaikka pientalopuolella on positiivisia merkkejä (Ranta-Launiala). Maanvuokratulojen osalta tulojen arvioidaan ylittävän hieman talousarvion, ja erityisesti datatalouden toimijoiden kasvu vahvistaa vuokratuottoja: isoimmat vuokratontit tuovat isoimmat vuokratulot.

Palvelualueen palveluiden ostoihin liittyvät keskeiset kokonaisuudet on kilpailutettu (mm. joukkoliikenne, alueurakat), minkä takia tulevaisuuden kustannuskehityksen ennustettavuus näissä urakoissa on hyvä.

Kaupungin talouden tasapainottaminen edellyttää edelleen suunnitelmallisia korjaavia toimenpiteitä vuodelle 2026. Toimenpiteet perustuvat edellisen tilikauden toteumatietoihin. Kesäkuussa valtuusto päätti palvelualueelle kohdistuvasta 400 000 euron kululeikkauksesta. Se on huomioitu tässä ennusteessa.

Kaupungilla on käynnissä lain edellyttämä sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvien kiinteistöjen sekä asumisen kohteiden siirtäminen konserniyhtiöille tai konsernin ulkopuolelle. Kiinteistökehitysyhtiö Naistingille on siirtynyt kolme Etelä-Savon hyvinvointialueelle vuokrattua kohdetta. Kaupunginhallitus on päättänyt pelastusasemien myymisestä Etelä-Savon hyvinvointialueelle kokouksessa 28.9.2026 § 254. Suorien asumisen kohteiden ja Graanin palvelutalon päätös ja siirtymien aikataulu on edelleen avoin. Vuoden 2026 talousarviossa sote-kiinteistöjen siirtyminen on huomioitu oletuksella, että siirrot toteutuvat vuoden 2025 loppuun mennessä.

7.7 Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia

Liikelaitos Otavian käyttötalouden tilanne vuoden 2026 kolmannen vuosineljänneksen lopussa on vahva. Tilikauden ylijäämäksi ennustetaan 1,74 miljoonaa euroa, mikä ylittää alkuperäisen 250 000 euron talousarvion.

Koko vuoden tuottojen ennustetaan nousevan 9,33 miljoonaan euroon (TA 7,66 M€). Merkittävin ylitys syntyy tuista ja avustuksista, joiden arvioidaan ylittävän budjetin noin 1,55 miljoonalla eurolla. Tämä johtuu erityisesti aikuisten perusopetuksen suoritemäärien kasvusta ja vuoden 2024 arvion korjauksesta sekä lukiokoulutuksen yksikköhinnan noususta ja talousarviota suuremmasta opiskelijamäärästä. Myös myyntituotot ovat kehittyneet ennakoitua paremmin.

Tuottojen kasvusta huolimatta toimintakulut on pidetty hallinnassa. Kokonaiskulujen ennustetaan olevan 7,47 miljoonaa euroa, mikä ylittää budjetin vain 2,9 prosentilla. Suurin kuluerä, henkilöstökulut, arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti. Ylitykset palvelujen ostoissa (112,8 %) ja aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa (140,7 %) ovat linjassa kasvaneen toimintavolyymin kanssa.
Rahoituskulut jäävät korkokulujen osalta talousarviota pienemmiksi.

Valtuustoon nähden sitova liikeylijäämätavoite (390 000 euroa) on jo ylittynyt syyskuun lopussa. Kokonaisuutena Otavian käyttötalous on vakaalla pohjalla, ja ennustettu ylijäämä mahdollistaa taseen kertyneen alijäämän oikaisemisen aiempaa nopeammin.

7.8 Mikkelin Vesiliikelaitos

Vesilaitoksen tuotoista 96 % muodostuu vesi- ja jätevesimaksutuotoista. Veden myyntimäärän ja laskutetun jäteveden määrän pitkäaikainen väheneminen pysähtyi ensimmäistä kertaa vuonna 2025, ja määrä oli isompi kuin edellisenä vuonna. Vuoden 2026 kolmannen neljänneksen tilanne näyttää myydyn veden osalta 3 % ja jäteveden laskutuksen osalta 2,5 % pienempiä määriä kuin vuonna 2025. Syyskuun loppuun mennessä on vesilaitoksen vuoden 2026 tasauslaskutuksesta tehty 70 %.

Vesilaitos ei muuttanut vesimaksujaan vuoden 2026 alussa. Vesilaitoksen talousarvion korjaus tuotiin johtokunnan käsiteltäväksi kokouksessa 23.4.2026. Talousarvion korjauksessa liikevaihtoa korotettiin 800 000 € verrattuna alkuperäiseen talousarvioon ja kuluja vähennettiin 250 000 €. Säästöt kohdennettiin aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin 143 500 €, ja palvelujen ostoihin 106 500 €. Kaupunginvaltuusto päätti talousarvioon tehtävistä määrärahamuutoksista kesäkuun kokouksessaan ja muutokset on viety talousarvioon.

Metsä-Sairilan jäteveden puhdistamisen lietteiden kustannukset ovat toteutuneet syyskuun loppuun mennessä talousarvion mukaisena. Vesilaitoksen sähkön ja lämmityksen kustannukset ovat alittamassa alkuperäisen talousarvion.

Talouden tasapainotusohjelman toteutuminen

Johtokunta hyväksyi kokouksessa 23.4.2026 § 30 Vesiliikelaitoksen talouden tasapainotusohjelman. Ohjelma annettiin tiedoksi kaupunginhallitukselle, joka käsitteli sen kokouksessaan 28.4.2026 § 125.

Talouden tasapainotusohjelmassa huomioitiin tarkennetun talousarvion vaatimus ostopalvelujen ja materiaalin kustannuksien vähentämiselle vuodelle 2026. Puolivuotisraportin mukaan nämä kustannuksen ovat toteutuneet tavoitteiden mukaisesti. Palvelujen ostoissa jätevedenpuhdistamoiden operoinnin kilpailuttamisen konsultointikustannuksen toteutuvat vuoden 2026 loppukaudella.

Vesilaitoksen henkilöstökustannukset tulevat ylittymään vuonna 2026. Tämä johtuu kriittisen henkilöstön vaatimasta määräaikaisista henkilöstökustannuksista. Tämä kuitenkin tekee säästöä ostopalveluihin loppuvuonna.

Kokonaisuudessaan vuoden 2026 ennustetaan pysyvän tasapainotusohjelman ennusteessa.